

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กะทิเป็นส่วนที่ได้จากการคั้นเนื้อมะพร้าวแก่ เป็นของเหลวสีขาวทึบแสง มีรสหอม มัน คัล้าน้ำมัน มีวิตามินและแร่ธาตุหลายชนิด รวมถึงไขมันอิ่มตัวที่จะกลายเป็นพลังงานทันทีที่ไม่สะสม เป็นไขมัน ปัจจุบันได้มีการผลิตเป็นกะทิผงจากกระบวนการทำแห้งแบบพ่นฝอย (Spray Dryer) เพื่อความสะดวกในการใช้งาน สามารถนำมาทำอาหารคาวและหวานได้อย่างหลากหลาย ห้างหุ้นส่วน จำกัดศิริพูนผล จึงได้เล็งเห็น โอกาสในการนำกะทิผงมาอัดเม็ดเพื่อทำเป็นอาหารว่าง ประเภทขนม ขบเคี้ยวและต้องการผสมรสชาติจากเนื้อผลไม้อบแห้ง ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นว่าสตอร์วเบอร์รี่เป็นผลไม้ที่มีสี กลิ่น รสชาติเฉพาะตัว มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง ช่วยบำรุงสายตาและมีวิตามินซีสูง จึงถูกขนานนามว่า “ราชาแห่งผลไม้สีแดง” และยังเป็นผลไม้ ภายใต้อโครงการพระราชดำริ ทั้งยังเป็นวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น จึงมีแนวคิดนำมาทดลองผสม กับกะทิผงให้เป็นขนมขบเคี้ยว จึงเกิดงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์กะทิอัดเม็ดผสมสตอร์ว เบอร์รี่ผง โดยมีวัตถุประสงค์คือ ศึกษากระบวนการผลิตสตอร์วเบอร์รี่ฟรีสตรราย พัฒนาสูตรการ ผลิตกะทิอัดเม็ดผสมสตอร์วเบอร์รี่ผง และศึกษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการพัฒนา เพื่อเพิ่มมูลค่า ให้กับสตอร์วเบอร์รี่ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์กะทิอัดเม็ดผสมสตอร์วเบอร์รี่ผงที่ได้รับการพัฒนาต้องมี คุณภาพทางประสาทสัมผัสเป็นที่ยอมรับของกลุ่มผู้บริโภค

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์กะทิอัดเม็ดผสมเนื้อสตอร์วเบอร์รี่ผงฟรีสตรรายและศึกษาคุณภาพ ทาง ภายนอก เคมี จุลชีววิทยาและทางประสาทสัมผัส

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

- 1) ศึกษากระบวนการผลิตสตรอว์เบอร์รี่ผงฟรอสตราย
- 2) ศึกษาอัตราส่วนของส่วนผสมหลักต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์
- 3) ศึกษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางกายภาพ เคมี จุลชีววิทยาและการทดสอบทางประสาทสัมผัส

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

- 1) บุคลากร นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 2) ประชาชนทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่

1.3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

- 1) อัตราส่วนของส่วนผสมหลักในการผลิต
- 2) ขนาดอนุภาคของวัตถุดิบหลัก
- 3) ระยะเวลาการเก็บรักษา

1.3.4 ขอบเขตด้านเวลา

12 เดือน (มกราคม 2560 – มกราคม 2561)

1.3.5 ขอบเขตด้านพื้นที่

- 1) ศูนย์แมริม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 2) ศูนย์เวียงบัว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 3) โรงงาน ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชิติพูนผล

1.4 ทฤษฎี สมมุติฐานและกรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

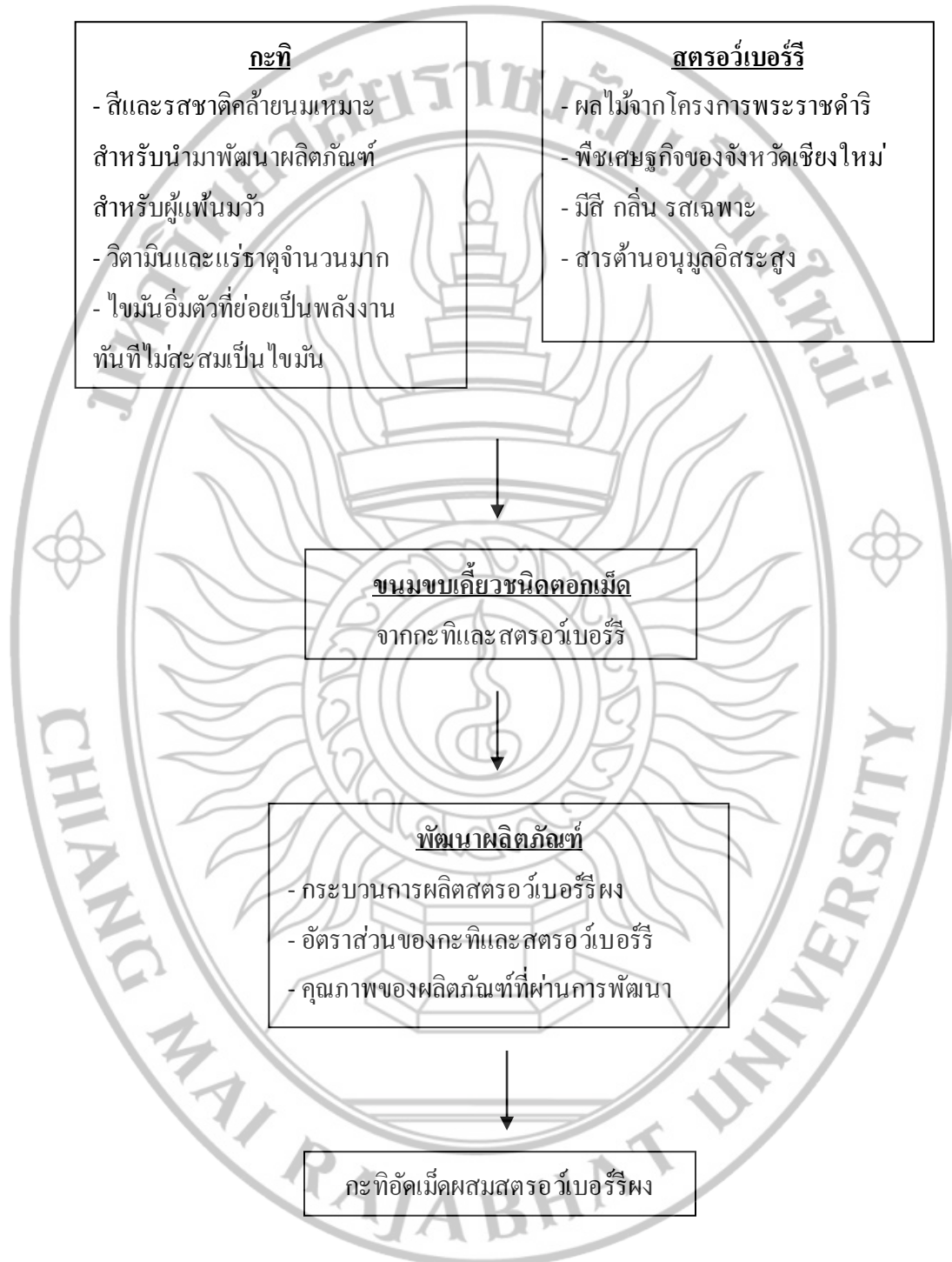
ทฤษฎี สมมุติฐาน

1.4.1 ปริมาณมอลโตเด็กซ์ตรินมีผลต่อคุณภาพทางกายภาพ เคมี จุลชีววิทยาและการทดสอบทางประสาทสัมผัส

1.4.2 อัตราส่วนของส่วนผสมหลักมีผลต่อคุณภาพทางกายภาพ เคมี จุลชีววิทยาและการยอมรับทางประสาทสัมผัส

1.4.3 ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการพัฒนามีคุณภาพทางกายภาพ เคมี จุลชีววิทยาเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อาหารและได้รับการยอมรับทางประสาทสัมผัส

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการทำแห้งแบบแช่เยือกแข็ง การทำแห้ง (dehydration) ด้วยการแช่เยือกแข็ง (freezing) ทำให้น้ำเปลี่ยนสถานะเป็นผลึกน้ำแข็งก่อน แล้วจึงลดความดัน เพื่อให้ผลึกน้ำแข็งระเหิด (sublimation) เป็นไอด้วยการลดความดันให้ต่ำกว่าบรรยากาศปกติ ขณะควบคุมให้อุณหภูมิต่ำ (ที่อุณหภูมิเท่ากับหรือต่ำกว่า 0 องศาเซลเซียส น้ำแข็งระเหิดที่ความดัน เท่ากับ 4.7 มิลลิเมตรปรอทหรือต่ำกว่า) (พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์ และ นิธิยรัตน์นาปนนท์, 2561)

กะทิ หมายถึง กะทิเป็นของเหลวที่ได้จากการคั้นเนื้อมะพร้าวแก่ (solid coconut endosperm) โดยอาจเติมน้ำหรือไม่เติมน้ำ ลักษณะทั่วไปมีสีขาวทึบแสงอยู่ในรูปอิมัลชันชนิดน้ำมันในน้ำ (oil-in-water) โดยการยึดเกาะระหว่างโปรตีน ไขมันและน้ำ น้ำมันในกะทิถูกล้อมรอบด้วยเมมเบรนของฟอสโฟไลปิด (phospholipid) ได้แก่เลซิทีน (lecithin) และเซฟาลิน (cephalin) ทำหน้าที่เป็นอิมัลซิไฟเออร์ตามธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม อิมัลชันดังกล่าวมีความคงตัวต่ำทำให้เกิดการรวมตัวของไขมัน (coalescence) ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อตั้งกะทิไว้ประมาณ 5-10 ชั่วโมง กะทิเกิดการแยกชั้น โดยชั้นล่างเป็นหางกะทิ (coconut skim milk) ซึ่งประกอบด้วยโปรตีนและชั้นบนเป็นหัวกะทิ (coconut cream) (สายสนม ประดิษฐ์ดวง และ สิริ ชัยเสรี, 2543)

สตรอว์เบอร์รี หมายถึง สตรอว์เบอร์รีเป็นผลไม้ (fruit) ที่ปลูกในเขตอบอุ่น (subtropical fruit) จัดอยู่ประเภท non climacteric fruit คือต้องเก็บเกี่ยวเมื่อผลสุกพร้อมบริโภค เก็บเกี่ยวเมื่อผลแก่และนำมาบ่มไม่ได้ ผลของสตรอว์เบอร์รีเป็นผลไม้ประเภทผลกลุ่ม (aggregate fruit) ผลย่อยแต่ละผลเรียกว่า อะคีน (achene) อยู่บนผิวของผล แต่ละผลอาจมีผลย่อยจำนวน 20-500 ผล ซึ่งแต่ละผลมีความยาว 1 มิลลิเมตร ผลของสตรอว์เบอร์รีคือส่วนที่เจริญมาจากฐานรองดอก (receptacle) และพัฒนาไปเป็นส่วนที่รับประทานได้ (ณรงค์ชัย พิพัฒน์ธนาวงศ์, 2560)

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

- 1) ทราบกระบวนการผลิตสตรอว์เบอร์รีฟรีสตรายที่เหมาะสม
- 2) ทราบอัตราส่วนของส่วนผสมหลักที่เหมาะสม
- 3) ทราบคุณภาพของผลิตภัณฑ์กะทิอัดเม็ดผสมสตรอว์เบอร์รีผงที่ผ่านการพัฒนา
- 4) แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารชนิดดอกเม็ด